
Meddelandeblad

Mottagare: Handläggare med ansvar för avgifter inom äldre- och funktionshinderomsorg

Nr 6/2020
December 2020

Uppgifter för beräkning av avgifter inom äldre- och funktionshinderomsorgen år 2021

Flera av de belopp som används för att beräkna avgifter inom äldre- och funktionshinderomsorgen är enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL, knutna till prisbasbeloppet. I detta meddelandeblad redovisar Socialstyrelsen några av de belopp som kan användas för att beräkna de avgifter som är knutna till prisbasbeloppet.

Prisbasbeloppet 2021

För år 2021 är prisbasbeloppet 47 600 kronor.

Högekostnadsskyddet enligt 8 kap. 5 § SoL

Avgiften för hemtjänst, dagverksamhet samt kommunal hälso- och sjukvård och förbrukningsartiklar får per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet. **För år 2021 motsvarar det 2 138,83 kr per månad.**

Avgiften för bostad i särskilt boende, som inte omfattas av hyreslagen, får per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 gånger prisbasbeloppet. **För år 2021 motsvarar det 2 197,14 kr per månad.**

Minimibeloppet enligt 8 kap. 7 § SoL

Det minimibelopp som gäller för ensamstående ska, om inte annat följer av 8 kap. 8 § SoL, alltid utgöra per månad, lägst en tolfedel av 1,3546 gånger prisbasbeloppet. **För år 2021 motsvarar det 5 373,25 kronor per månad.**

Minimibeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor ska utgöra lägst en tolfedel av 1,1446 gånger prisbasbeloppet. **För år 2021 motsvarar det 4 540,25 kr per månad.**

Yngre personer med funktionsnedsättning har i vissa fall särskilda kostnader för bosättning och familjebildning. Enligt förarbetena till socialtjänstlagens avgiftsbestämmelser bör levnadsomkostnader för yngre personer med funktionsnedsättning, efter en individuell prövning, beräknas till en nivå som överstiger minimibeloppet med upp till 10 % (proposition 2000/01:149 Avgifter inom äldre och handikappomsorg s. 41).

Individuell prövning av minimibeloppet

Enligt 8 kap. 8 § första stycket SoL ska en kommun höja minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde på grund av särskilda omständigheter varaktigt har behov av ett inte oväsentligt högre belopp än det som anges i 8 kap. 7 § SoL. Eftersom en person kan ha faktiska kostnader som överstiger minimibeloppet enligt 8 kap. 7 § SoL så kan ett höjt minimibelopp fastställas efter en individuell prövning. Kostnader som kan beaktas är t.ex. fördyrade kostnader för resor, för viss typ av kost eller på grund av funktionshinder. Kommunen bör godta den faktiska merkostnaden om den inte är oskäligt hög (prop. 2000/01:149 s. 59).

Kommunen får även i vissa fall minska minimibeloppet enligt 8 kap. 8 § andra stycket SoL. Om kostnadsposten som föranleder minskningen ingår i Konsumentverkets beräkningar för hushållsbudget så bör minskningen baseras på deras beräkningar. Det beror på att även den schablonmässiga delen av minimibeloppet i huvudsak grundas på Konsumentverkets beräkningar (prop. 2000/01:149 s. 40–41).

Från och med den 1 januari 2019 täcker inte längre minimibeloppet kostnader för radio- och tv-avgift. Ändringen följer av att nuvarande radio- och tv-avgift avskaffats och ersatts med en avgift som är baserad på inkomst. Eftersom kostnadsposten inte längre finns med i 8 kap. 7 § tredje stycket SoL kan inte kommunen längre minska minimibeloppet med motsvarande kostnadspost.

Konsumentverkets referensvärden för levnadskostnader

Konsumentverket gör årliga beräkningar av referensvärden för levnadskostnader. Levnadskostnaderna omfattar varor och tjänster som ett hushåll vanligen behöver för att klara vardagens behov. Dessa beräkningar bör ligga till grund för vissa av de kostnadsposter som minimibeloppet ska täcka. I detta meddelandeblad redovisar vi Konsumentverkets beräkningar för år 2021. (*Konsumentverkets referensvärden för levnadskostnader per månad – Prognos för år 2021, se tabell*).

På Konsumentverkets hemsida finns mer information om beräkningarna och de olika utgiftsposterna, läs mer här <https://www.konsumentverket.se/aktuella-konsumentproblem/privatekonomi/kostnadsberakningar>. Här finns framräknade belopp för 2021: <https://publikationer.konsumentverket.se/privatekonomi/koll-pa-pengarna>.¹

¹ Informationen på Konsumentverkets webb uppdateras under december månad.

Konsumentverkets referensvärden för levnadskostnader per månad

År: 2021

Livsmedels- kostnader	6–11 mån	1 år	2–5 år	6–9 år	10–13 år	14–17 år	18–30 år	31–60 år	61–74 år	75 år -
All mat lagas hemma	1 100	960	1 220	1 760	2 220	2 670	2 920	2 750	2 470	*
... förutom lunch på vardagar	840	720	950	1 350	1 700	2 050	2 250	2 120	1 900	*

Individuella kostnader	0 år	1–3 år	4–6 år	7–10 år	11–14 år	15–17 år	18–25 år	26–49 år	50–64 år	65 år-
Kläder och skor	730	700	930	940	700	560	520	510	510	490
Fritid och lek	110	200	410	540	540	620	660	640	640	570
Mobiltelefon **				70	100	150	150	150	120	90
Personlig hygien ***	420	660	180	190	390	680	700	660	640	600
Barn- och ungdomsförsäkring	190	190	190	190	190	190				
Summa individuella kostnader	1 450	1 750	1 710	1 930	1 920	2 200	2 030	1 960	1 910	1 750

Hushållsgemensamma kostnader	1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	5 pers	6 pers	7 pers
Förbrukningsvaror	130	160	250	290	350	410	470
Hemutrustning	590	690	870	970	1 100	1 240	1 340
Medier ****	1 430	1 660	1 880	2 190	2 380	2 570	2 860
Hemförsäkring (storstad)	160	190	220	270	310	340	350
Hemförsäkring (mellanstor stad)	110	130	140	180	200	210	210
Hemförsäkring (mindre tätort)	100	110	130	150	170	190	190
Summa (storstad)	2 310	2 700	3 220	3 720	4 140	4 560	5 020
Summa (mellanstor stad)	2 260	2 640	3 140	3 630	4 030	4 430	4 880
Summa (mindre tätort)	2 250	2 620	3 130	3 600	4 000	4 410	4 860

* Matkostnaden beräknas med hjälp av de nordiska näringsrekommendationerna (NNR 2012) som visar dagsbehovet av energi och näring för olika åldersgrupper. Det rekommenderade dagsbehovet av energi sträcker sig endast upp till 74 år. Konsumentverket kan därför inte presentera några matkostnader från 75 år och uppåt.

** Gäller för barn från 8 år

*** För 18-23 åringar ska kostnaden minska med 70 kr/månad på grund av fri tandvård.

**** Här ingår familjeabonnemang för mobiltelefon. För hushåll som har barn under 8 år ska kostnaden minska med 190 kr per månad.

Merkostnad för mat vid fastställande av förbehållsbelopp

De schabloniserade kostnaderna för kost som ingår i minimibeloppet är framräknade för personer som är 61 år och äldre (prop. 2000/01:149 s. 39). Eftersom personer som är under 61 år normalt konsumerar mer livsmedel och därmed också har en högre kostnad för livsmedel ska kommunerna ta hänsyn till denna merkostnad. Det innebär även att yngre personer med funktionsnedsättning bör få ett högre belopp för livsmedelskostnaden än äldre personer. Vägledande för beräkningen av denna kostnad bör vara Konsumentverkets beräkning av livsmedelskostnader för olika åldersgrupper (prop. 2000/01:149 s. 41).

På samma sätt som för yngre personer med funktionsnedsättning kan kommunen behöva höja minimibeloppet för personer som är 61 år och äldre om de har varaktiga merkostnader till ett inte oväsentligt högre belopp för livsmedel (prop. 2000/01:149 s. 59). Det innebär att det i vissa fall kan finnas anledning att höja minimibeloppet på grund av en merkostnad för mat även för personer som lagar sin mat själva och inte enbart för dem som betalar mat från hemtjänsten. Minimibeloppet beräknas huvudsakligen med ledning av uppgifter från Konsumentverkets hushållsbudget, som gäller hushållskostnader för personer som är 61 år och äldre.

Minimibeloppet kan behöva höjas om den enskilde har merkostnader för livsmedel, t.ex. på grund av att denne köper viss kost via hemtjänsten i ordinarie eller i särskilt boende eller dagverksamheten (prop. 2000/01:149 s. 59). Om kost ingår i avgiften har kommunen rätt att minska den enskildes minimibelopp (prop. 2000/01:149 s. 41).

Denna information (art nr 2020-12-7094) kan laddas ner från Socialstyrelsens webbplats:
www.socialstyrelsen.se/publikationer.
